

ONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN DE REGELGEVING OVER DUAAL LEREN, DE AANLOOPFASE EN HET STELSEL VAN LEREN EN WERKEN

Samenvatting

Dit decreet heeft een dubbele doelstelling. Ten eerste bevat voorliggend ontwerpdecreet een aantal maatregelen die de uitfasering van leren en werken mogelijk maken. Hierbij gaat het concreet om een uitbreiding van de aanloopfase, kwalificeren in de aanloopfase en de wijziging van de berekeningswijze van het werkingsbudget voor duale opleidingen in de centra voor deeltijds onderwijs en Syntra vzw's.

Daarnaast wordt dit decreet aangegrepen om diverse technische correcties door te voeren aan de regelgeving rond duaal leren en alternerende opleidingen in het secundair onderwijs.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

1. Het voorliggende decreet kadert binnen de doelstelling uit het regeerakkoord 2019-2024 van de Vlaamse Regering (en in zowel de beleidsnota onderwijs als de beleidsnota werk) om verder in te zetten op duaal leren als een volwaardige leerweg.
2. Verder sluit dit ook aan bij de beleids- en begrotingstoelichting onderwijs van 2021 waarin de minister van onderwijs aangeeft dat hij zal onderzoeken hoe de specifieke doelgroep van leerlingen uit centra voor deeltijds leren (dbso) een plaats kan gegeven worden in de aanloopfase voor duaal leren.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

3. De doelstelling van dit decreet is tweeledig. De eerste doelstelling is gekoppeld aan de uitfasering van het stelsel voor leren en werken. Hieromtrent werden in het verleden al bekommernissen geuit vanuit zowel de beleidsdomeinen Onderwijs als Werk (zie hieromtrent ook de adviezen die VLOR, SERV en het Vlaams Partnerschap Duaal Leren schreven). Ook werd op de Vlaamse Regering van 18 december 2020 de mededeling 'Van leren en werken naar duaal leren en aanloopfase: een veilige haven voor elke leerling' goedgekeurd waarin de krijtlijnen werden uitgewerkt. In voorliggend ontwerpdecreet worden er concreet bijstellingen doorgevoerd aan de aanloopfase en de financiering van het duaal leren binnen de Centra voor deeltijds onderwijs (CDO's) en Syntra vzw. Dit is noodzakelijk om een kwalitatief traject te kunnen aanbieden aan alle leerlingen die momenteel in het stelsel van leren en werken zijn ingeschreven.
4. Ten tweede grijpen we het decreet aan om een aantal technische aanpassingen in regelgeving rond alternerende opleidingen door te voeren. Deze

technische aanpassingen bieden een antwoord op uitdagingen in functie van de uitrol van duaal leren volgende schooljaren.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

5. Wat de doelgroep leren en werken betreft, wordt in voorliggende ontwerpdecreet een bijkomende invulling gegeven aan de aanloopfase (naast diegene die reeds in de Codex Secundair Onderwijs is ingeschreven), passen we de regelgeving rond kwalificeren in de aanloopfase aan, wordt de screeningsperiode verlengd tot 25 dagen en wordt de mogelijkheid tot doorstroom van de tweede naar de derde graad op basis van vorderingen in de beroepsgerichte vorming doorgetrokken naar de lineaire organisatiewijze. Verder passen we met dit ontwerpdecreet de berekening van het werkingsbudget voor duale opleidingen in de CDO's en Syntra vzw aan, door het werkingsbudget op dezelfde manier te laten berekenen als in het voltijds onderwijs.

6. Als vermeld in 4. worden met dit ontwerpdecreet heel wat technische aanpassingen aan regelgeving doorgevoerd. Deze aanpassingen zijn van diverse aard. Het gaat onder andere om:

- De introductie van een aangepaste berekeningswijze voor de aanvullende werkingsbudget in opleidingen dbso in CDO's;
- Een verduidelijking van de situaties waaronder een werkgever geen leervergoeding moet betalen aan de leerling (bv. bij profylactisch verlof);
- Een verduidelijking van de wekelijkse duur van de stageovereenkomst alternerende opleiding.

Impactanalyse

7. Het kind- en jongereneffectrapport (JoKER) werd afzonderlijk aan deze memorie uitgewerkt en voorgelegd aan het Departement Cultuur, Jeugd en Media. Drie maatregelen uit dit voorontwerp van decreet hebben een concrete impact op jongeren die een alternerende opleiding (wensen te) volgen. Het gaat om deze maatregelen:

- De aanpassingen omtrent de bijkomende invulling van de aanloopfase;
- De bepaling waardoor in bepaalde situaties (bv. bij profylactisch verlof) geen leervergoeding moet betaald worden door de onderneming;
- De bepaling dat ook leerlingen in duale opleidingen binnen de Syntra vzw recht hebben op ondersteuning uit het ondersteuningsmodel.

De voorgestelde maatregelen hebben een positieve impact op de kansen van leerlingen in een alternerende opleiding. Voor een meer uitgebreide bespreking hiervan verwijzen we naar het JoKER.

8. Sommige van de voorgestelde maatregelen hebben een budgettaire impact. De bepaling over de veranderde toekenning van het aanvullend werkingsbudget voor opleidingen leren en werken in de centra voor deeltijds onderwijs (artikel 2) heeft geen meerkost. Dit heeft immers louter betrekking op de berekeningswijze, waarbij er geen wijziging wordt gedaan aan het beschikbare budget. Deze middelen (984.000 euro) zijn jaarlijks voorzien op de daartoe bestemde allocatie (begrotingsartikel FC0-1FGD2GI-WT, basisallocatie 1FG162). Het verhaal van het aanvullend werkingsbudget is een aflopend verhaal. Deze waren immers bedoeld om het verschil in werkingsbudget met voltijdse scholen deels te compenseren. Met artikels 9 en 16 van dit decreet, verhogen we het werkingsbudget voor duaal leren in CDO's en Syntra vzw tot op hetzelfde niveau van de voltijdse scholen. Zodra de omslag van leren en werken naar duaal leren compleet is, wordt het beschikbare budget voor het aanvullend werkingsbudget aangewend in het kader van de verhoging van het reguliere werkingsbudget (zie punt 11).

9. Artikel 3 zorgt ervoor dat leerlingen die duaal leren volgen in de Syntra vzw, beroep kunnen doen op ondersteuning uit het ondersteuningsmodel. Belangrijk hierbij is om te verwijzen naar de stapsgewijze uitfasering van de leertijd. Momenteel bieden de Syntra vzw zowel duaal leren als de leertijd aan. Op termijn zal de leertijd volledig opgeheven zijn. De voorgestelde maatregel is enkel van toepassing op duaal leren in de Syntra vzw's; door de overstap naar duaal leren zullen er ieder schooljaar meer leerlingen uit de Syntra vzw's beroep kunnen doen op de ondersteuning. We nemen hier de transitie ook mee door meteen de maximale meerkost te berekenen indien de leertijd volledig is opgeheven.

Een eerste analyse van de databanken geeft aan dat momenteel 17 leerlingen met een gemotiveerd verslag en 11 met een verslag ingeschreven zijn in een duale opleiding in de Syntra vzw's. Daarnaast zijn er 46 leerlingen met een verslag en 35 met een gemotiveerd verslag ingeschreven in de leertijd in de Syntra vzw's. Om de concrete meerkost in te kunnen schatten, is het noodzakelijk dat we ook het type kennen waarvoor de leerlingen in kwestie een (gemotiveerd) verslag kregen. Afhankelijk van het type wordt er in het ondersteuningsmodel immers een onderscheid gemaakt tussen twee vormen:

1. Ondersteuning van scholen gewoon onderwijs met leerlingen met een (gemotiveerd) verslag voor de types basisaanbod, 3 en 9: zij hebben recht op ondersteuning uit een ondersteuningsnetwerk. Voor deze leerlingen is er geen budgettaire meerkost omdat dit opgevangen dient te worden in de gesloten enveloppe van de ondersteuningsnetwerken.
2. Ondersteuning van scholen gewoon onderwijs met leerlingen met een (gemotiveerd) verslag voor de types 2, 4, 6 en 7: de ondersteuning wordt voorzien in een samenwerking met een school voor buitengewoon onderwijs die hier uren/lessen of begeleidingseenheden voor krijgt. Hoeveel dit er zijn hangt af van het concrete type, en of het om een verslag of gemotiveerd verslag gaat.

Een analyse van de onderwijsdatabanken voor de maand oktober 2020, resulteerde in onderstaand overzicht van types van verslagen en gemotiveerde verslagen (GV).

		T 3	T 4	T 7	T 9	T BA	Totaal
Duaal	GV	6	1	0	7	3	17
	Verslag	1	0	0	3	7	11
Leertijd	GV	9	8	1	12	5	35
	Verslag	8	0	0	15	23	46

Het merendeel van de leerlingen ingeschreven in de Syntra vzw's behoort dus tot types basisaanbod, 3 en 9 (91%). Voor deze leerlingen heeft de voorgestelde bepaling geen budgettaire meerkost.

Daarnaast is er momenteel slechts 1 leerling met een gemotiveerd verslag type 4 ingeschreven in duaal leren. De bepaling voorgesteld in dit artikel van het voorontwerp van decreet heeft momenteel dus enkel voor deze leerling een budgettaire meerkost. Na de volledige uitfasering van de leertijd, zouden er 9 leerlingen met een gemotiveerd verslag type 4 ingeschreven zijn in duaal leren, en 1 met een gemotiveerd verslag type 7. Op dat moment zou er voor deze 10 leerlingen een budgettaire meerkost zijn.

We simuleren hier de concrete meerkost voor deze 10 leerlingen:

- Type 4: 2 begeleidingseenheden per leerling en 161,267 euro werkingsbudget per begeleidingseenheid. Voor 9 leerlingen met een gemotiveerd verslag type 4 komt de meerkost op 43.556 euro.

- Type 7: 2,632 begeleidingseenheden per leerling en 161,267 euro werkingsbudget per begeleidingseenheid. Voor 1 leerling met een gemotiveerd verslag type 7 komt de meerkost op 5.759 euro
De totaal geraamde budgettaire meerkost van deze maatregel, na volledige uitfasering van de leertijd komt dan op 49.315 euro.

10. De bepaling omtrent de aanwending van de middelen van de Syntra vzw (artikel 10) heeft geen meerkost. Ook hier gaat het louter over de aanwending van middelen, en wordt er niets gewijzigd aan het financieringsmechanisme.

11. In artikels 9 en 16 wijzigen we de berekening van het werkingsbudget voor duale opleidingen in de CDO's en Syntra vzw's. Door deze wijziging, genereert elke leerling 18 of 22 punten, in vergelijking met de 10 punten die leerlingen in duaal leren in de centra voor deeltijds onderwijs en Syntra vzw's genereren. De budgettaire impact van deze bepalingen zal de komende schooljaren stelselmatig voelbaar worden, om op kruissnelheid te komen vanaf schooljaar 2026-2027. Op dat moment is het gehele stelsel van leren en werken uitgefaseerd.

Tegelijkertijd met het optrekken van het werkingsbudget voor duaal leren in de CDO's en Syntra vzw, zullen we de systematiek van het aanvullend werkingsbudget voor opleidingen leren en werken in de CDO's afbouwen. Deze waren net bedoeld om het verschil in werkingsbudget tussen CDO's en voltijdse scholen voor een deel te compenseren. Wanneer deze compensatie wordt voorzien door een structurele gelijktrekking van het werkingsbudget, is de doelstelling van het aanvullend werkingsbudget niet meer actueel en bijgevolg niet meer noodzakelijk. De beschikbare middelen voor aanvullend werkingsbudget kunnen bijgevolg aangewend worden om een stuk van de meerkost op te vangen die verbonden is aan het gelijktrekken van het werkingsbudget.

Op kruissnelheid, genereren alle leerlingen die nu in de CDO's en Syntra vzw zitten, 18 of 22 punten werkingsbudget. Voor de simulatie van de meerkost gaan we ervan uit dat de procentuele verdeling van de leerlingen in CDO's en Syntra vzw over 18 en 22 punten gelijkaardig is aan die verdeling in voltijdse scholen. Daar zit 64 procent van de leerlingen in een studierichting die recht geeft op 18 punten, en 36 procent in een studierichting met 22 punten. We baseren ons op een gemiddeld bedrag per punt van 49,8 euro. In onderstaande tabel simuleren we de meerkost op kruissnelheid in schooljaar 2026-2027, wat uitkomt op 3,802 miljoen euro.

		18 punten	22 punten
Centra voor deeltijds onderwijs	Aantal leerlingen CDO's	5.777	3.193
	Meerkost	2.303.342	1.909.617
Syntra vzw's	Aantal leerlingen Syntra vzw	743	462
	Meerkost	296.241	276.305
Totaal	Kost gelijktrekking werkingsbudget	4.785.504	
	Aanvullend werkingsbudget in mindering	984.000	
	Totale meerkost	3.802.000	

De meerkost zal voor het eerst voelbaar zijn vanaf schooljaar 2022-2023, waarna dit stelselmatig zal toenemen tot het maximale niveau in schooljaar 2026-2027. Voor de fasering van de meerkost gaan we ervan uit dat er in schooljaar 2022-2023 20% procent van de leerlingen in CDO's en Syntra vzw in duaal leren zal zitten, waarna dat jaarlijks toeneemt tot 100% in 2026-2027. De meerkost is als volgt verdeeld over de komende begrotingsjaren:

Begrotingsjaar	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Kost gelijktrekking werkingsmiddelen	319.034	1.276.134	2.233.235	3.190.336	4.147.437	4.785.504
Aanvullend werkingsbudget in mindering	65.600	262.400	459.200	656.000	852.800	984.000
Totale meerkost gelijktrekking werkingsbudget	253.000	1.014.000	1.774.000	2.534.000	3.295.000	3.802.000

12. Als we de meerkost samentellen voor de gelijktrekking van het werkingsbudget en die voor het van toepassing maken van het ondersteuningsmodel op de Syntra vzw's, komen we op dit totaalplaatje:

Begrotingsjaar	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Meerkost gelijktrekking werkingsbudget	253.000	1.014.000	1.774.000	2.534.000	3.295.000	3.802.000
Meerkost ondersteuningsmodel Syntra vzw's	3.000	13.000	23.000	33.000	43.000	49.000
Totale meerkost decreet	256.000	1.027.000	1.797.000	2.567.000	3.338.000	3.851.000

Deze meerkost zal herverdeeld worden vanop begrotingsartikel CB0-1CBG2AJ-PR.

Implementatie

13. De maatregelen in dit ontwerpdecreet gaan in vanaf 1 september 2022.

14. De aanloopstructuuronderdelen die worden geïntroduceerd met dit decreet zullen uitgewerkt worden door AHOVOKS, in overleg met de sectoren, het Departement Werk en Sociale Economie, VDAB en de onderwijsverstrekkers. De monitoring en evaluatie gebeurt door het Departement Onderwijs en Vorming (ook van de studiebekrachtiging), waarbij een beroep gedaan zal worden op gegevens van AGODI. Het kwaliteitstoezicht op aanloopstructuuronderdelen valt onder de verantwoordelijkheid van de onderwijsinspectie.

C. Totstandkomingsprocedure

15. Wat de uitfasering van leren en werken betreft, werden er twee belangrijke stappen ondernomen voorafgaand aan de uitwerking van dit ontwerpdecreet. Ten eerste vond er een intensief overlegtraject plaats met de onderwijsverstrekkers om hun visie op de aanloopfase te kennen. Daarnaast vond er ook een consultatie bij de CDO's zelf plaats, om zo maximaal geïnformeerd te geraken over de bekommernissen in de dagelijkse praktijk. Deze stappen hebben belangrijke input geleverd voor de uitwerking van het ontwerpdecreet.

Naast bovenvermelde consultaties werd op de Vlaamse Regering van 18 december 2020 de mededeling 'Van leren en werken naar duaal leren en aanloopfase: een veilige haven voor elke leerling' goedgekeurd waarin de krijtlijnen voor de transitie werden uitgewerkt. Vanuit VLOR, SERV en het Vlaamse Partnerschap Duaal Leren werd er ook een advies geformuleerd naar aanleiding van deze mededeling. Met verschillende elementen uit deze adviezen werd rekening gehouden, maar dit vereiste niet telkens een decretale verankering. Voor de uitwerking van dit ontwerpdecreet zijn vooral deze elementen meegenomen uit de adviezen: kwalificatiemogelijkheden in de aanloopfase, de wijziging van de berekeningswijze van het werkingsbudget voor duale opleidingen in de centra voor deeltijds

onderwijs en Syntra vzw's en een ruimere aanwending voor de middelen in de Syntra vzw wordt toegelaten.

16. Het Agentschap voor Onderwijsdiensten, de Onderwijsinspectie en het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen deden elk een uitvoerbaarheidstoets bij het voorliggende decreet. Met de bemerkingen uit deze uitvoerbaarheidstoetsen werd zoveel als mogelijk rekening gehouden.

17. De Inspecteur van Financiën verleende op 10 november 2021 zijn gunstig advies bij dit voorontwerp van decreet. Met de inhoudelijke bemerkingen van de Inspecteur werd rekening gehouden.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

18. Niet van toepassing.

II. Toelichting bij de artikelen

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Behoeft geen toelichting

Hoofdstuk 2. Wijzigingen aan het decreet leren en werken

Artikels 2. In het decreet leren en werken werd al opgenomen dat centra voor deeltijds onderwijs recht hebben op het aanvullend werkingsbudget, een principe wat ook werd aangehouden in het decreet betreffende duaal leren en de aanloopfase. Tot en met schooljaar 2018-2019 werden deze berekend op basis van prestaties in voortrajecten, IBAL, brugproject en arbeidsdeelname. In schooljaar 2019-2020 werden de voorbereidende fases in het stelsel van leren en werken hervormd, waardoor andere parameters moesten uitgewerkt worden voor de berekening van het aanvullend werkingsbudget. In lijn met de tot dan toe bestaande regelgeving, werd dit uitgewerkt door rekening te houden met de prestaties in de aanloopfase en arbeidsdeelname.

Bovenstaande berekeningswijze is echter niet in lijn met de algemene ambitie van dit stelsel leren en werken, waarbij centra dienen te streven naar een invulling van het voltijds engagement voor elke leerling. Bovenstaande redenering zet enkel maar in op het geleverde resultaat, daar waar de leerling waarvoor het voltijds engagement niet kan worden behaald, vaak een grotere inspanning van de trajectbegeleider vraagt. Bovenstaande berekeningswijze valoriseert de inspanning van het centrum dan ook onvoldoende en dient te worden bijgestuurd. In het voorliggende artikel, passen we het mechanisme aan in die zin dat voor de berekening van het aanvullend werkingsbudget wordt gekeken naar de regelmatige leerlingen in leren en werken in de CDO's op de teldatum van 1 februari van het voorgaande schooljaar. Omdat het louter gaat om de berekeningswijze, heeft dit artikel geen budgettaire impact.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen aan de Codex Secundair Onderwijs

Artikel 3. In paragraaf 6 van artikel 2 van de codex secundair onderwijs zijn de bepalingen opgenomen die van toepassing zijn op de Syntra vzw's. Met het voorliggende decreet doen we twee wijzigingen aan deze opsomming. Ten eerste

voegen we artikel 14, paragrafen 1 en 3 toe: deze bepalingen laten aan Syntra vzw toe om de erkenning van een structuuronderdeel aan te vragen.

Ten tweede nemen we in de opsomming ook de artikelen rond het ondersteuningsmodel op. Deze waren in het verleden niet opgenomen; dit zorgt ervoor dat leerlingen in een duale opleiding in de Syntra vzw's momenteel geen beroep kunnen doen op ondersteuning, terwijl deze opleidingen wel worden beschouwd als voltijds secundair onderwijs. Dit is een inconsistentie. Om hieraan tegemoet te komen, worden artikels 314/8 en 314/9 van de Codex Secundair Onderwijs ook van toepassing gemaakt voor leerlingen in een duale opleiding in de Syntra vzw's. Op deze manier kunnen deze leerlingen ook gepaste ondersteuning krijgen (indien ze over een gemotiveerd verslag of verslag beschikken), net zoals andere leerlingen in het voltijds secundair onderwijs.

Momenteel zitten er in de Syntra vzw's een 300-tal leerlingen in duaal leren en een 850-tal leerlingen in de Leertijd. Tegen schooljaar 2025-2026 zal het stelsel van leren en werken volledig opgeheven en zijn alle opleidingen Leertijd omgezet naar duale structuuronderdelen.

Een eerste analyse van de databanken geeft aan dat momenteel 17 leerlingen met een gemotiveerd verslag en 11 met een verslag ingeschreven zijn in een duale opleiding in de Syntra vzw's. Zij zouden op basis van het voorgestelde artikel in aanmerking komen voor ondersteuning. Het aantal leerlingen is dus relatief beperkt, waardoor het toegang geven tot ondersteuning slechts een beperkte invloed zal hebben op het systeem van het ondersteuningsmodel.

Artikel 4. Dit is een technische rechtzetting om artikel 133/4, §2 van de Codex Secundair Onderwijs in overeenstemming te brengen met het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur. Deze wijziging brengt een einde aan de tegenspraak tussen de Codex Secundair Onderwijs (die stelde dat alle studierichtingen van de finaliteit arbeidsmarkt van de tweede graad secundair onderwijs tot een bewijs van onderwijskwalificatie leiden) en het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur (dat een beroeps- of deelkwalificatie vereist om tot een onderwijskwalificatie te leiden).

Alle studierichtingen van de finaliteit arbeidsmarkt blijven tot het getuigschrift van de tweede graad leiden, maar niet al deze getuigschriften zullen het label "onderwijskwalificatie 2" dragen.

Artikel 5. Door de maatregelen die we met dit decreet nemen op het vlak van aanloopfase, in concreto de uitwerking van een bijkomende invulling van de aanloopfase, dringt een aanpassing van de regelgeving rond curriculumdossiers zich op. Momenteel is in artikel 147/1 van de Codex Secundair Onderwijs opgenomen dat voor elk structuuronderdeel een curriculumdossier uitgewerkt wordt. Echter, voor de aanloopstructuuronderdelen is dit niet wenselijk; ten eerste zou dit planlast betekenen voor de onderwijsverstrekkers die bijkomende curriculumdossiers moeten uitwerken. Ten tweede wordt de inhoudelijke link met de duale structuuronderdelen niet meer duidelijk. Daarom stellen we voor om voor aanloopstructuuronderdelen geen afzonderlijke curriculumdossiers uit te werken, maar dit telkens te verwerken in de curriculumdossier van het verwante structuuronderdeel of structuuronderdelen. Dit is ook in lijn met de rubrieken van het curriculumdossier als vastgelegd in het besluit van de Vlaamse Regering betreffende curriculumdossiers en leerplannen in het onderwijs. In bijlage bij dit besluit wordt immers bepaald dat het aanloopstructuuronderdeel is opgenomen in het curriculumdossier van het verwante structuuronderdeel.

Artikel 6. Met dit artikel doen we een aanpassing aan de regels rond programmatie van de aanloopstructuuronderdelen. Wanneer een aanbieder op de vaste teldag

(1/10) geen regelmatige leerlingen in een duaal structuuronderdeel telt dan mag de aanbieder tijdens dat schooljaar het duale structuuronderdeel niet aanbieden en afhankelijk van de situatie is een nieuwe programmatie-aanvraag nodig. Aangezien een aanloopstructuuronderdeel altijd kan opstarten (mits een aanbieder de toelating heeft om het hieraan verbonden duale structuuronderdeel aan te bieden), en instroom in het bijhorende duale structuuronderdeel daardoor ook op elk moment kan, is het logischer om op de teldatum van 1/10 niet enkel te kijken naar regelmatige leerlingen op niveau van de duale opleiding maar ook op het niveau van de aanloopstructuuronderdelen die aan het standaardtraject van het duale structuuronderdeel zijn gekoppeld. Het eerste lid van artikel 357/6 wordt aangepast om hiermee in lijn te zijn.

In artikel 357/6 was al een tweede teldatum in juni opgenomen om te bepalen welke duale opleidingen nu uiteindelijk in het onderwijsaanbod van een aanbieder waren opgenomen. In lijn met de aanpassing in het eerste lid van het artikel, voegen we in het tweede lid toe dat er hierbij ook rekening kan gehouden worden met leerlingen die regelmatig in een aanloopstructuuronderdeel zijn ingeschreven. Dit vermijdt een overbodige heraanvraag voor de scholen en biedt rechtszekerheid aan de leerling wat het studieaanbod betreft.

Artikel 7. Bij het opstellen van het decreet duaal leren werden de toelatingsvoorwaarden met betrekking tot leeftijd in grote mate geschreven in lijn met die van het stelsel voor leren en werken. Dit resulteerde in een mogelijkheid tot inschrijving van leerlingen vanaf het begin van het schooljaar waarin zij de leeftijd van de deeltijdse leerplicht zullen bereiken; hierdoor zou een leerling kunnen inschrijven die nog 14 is, en pas de leeftijd van 15 jaar bereikt doorheen het schooljaar. Volgens federale regelgeving kan een leerling op deze leeftijd echter nog niet naar de werkplek. Gezien een leerling in duaal leren binnen de 20 opleidingsdagen een werkplek moet hebben, belemmert een instap op die leeftijd de succesvolle verderzetting van het traject. Met dit artikel opteren we er dan ook voor om deze uitzondering op te heffen, en het niet meer mogelijk te maken dat leerlingen worden ingeschreven in duaal leren vanaf het begin van het schooljaar waarin zij de leeftijd van de deeltijdse leerplicht zullen bereiken. Pas vanaf het moment dat de leerling deeltijds leerplichtig is, zal deze in duaal leren kunnen inschrijven.

Artikel 8. Tot op heden is er in duaal leren enkel flexibiliteit in doorstroom over graden heen op basis van de beroepsgerichte vorming in een modulaire opzet. Bij een lineaire opzet is dergelijke doorstroom niet voorzien. Vanuit inhoudelijk standpunt is de beperking echter niet meer noodzakelijk en kan er decretaal worden ingegrepen opdat doorstroom over graden heen op basis van beroepsgerichte vorming ook binnen lineaire trajecten mogelijk is. Een doorstroom is immers maar mogelijk wanneer een leerling een beroepskwalificatie behaalt, waarbij de vaststelling vanuit de ontwikkelcommissies is dat op het niveau van de OK2 er vaak maar één beroepskwalificatie wordt nagestreefd, waardoor een opdeling in modulair/lineair niet relevant is in functie van de doorstroom.

Artikel 9. Met dit artikel laten we het werkingsbudget in duaal leren voor alle aanbieders op dezelfde manier berekenen, namelijk zoals die berekend worden in het voltijds onderwijs. Dit is in lijn met bepaling 357/2 van de codex waarin we duaal leren definiëren als voltijds onderwijs. Door deze wijziging, genereert elke leerling 18 of 22 punten, in vergelijking met de 10 punten die leerlingen in duaal leren in de centra voor deeltijds onderwijs en centra voor de vorming van zelfstandige en kmo genereren.

Het aanvullend werkingsbudget die toegekend worden aan de centra voor deeltijds onderwijs, waren van bij oorsprong bedoeld om het verschil in werkingsbudget met voltijdse scholen te beperken. Aangezien we in dit artikel overgaan tot de

gelijkschakeling, is het aanvullend werkingsbudget in opleidingen duaal leren in de CDO's niet meer nodig.

Artikel 10. De financiering van duale opleidingen in de Syntra vzw's is anders dan die van hun leertijd-opleidingen. Bij decreet werd vastgelegd dat alle middelen die gegenereerd worden door de duale opleidingen ook daarvoor ingezet moeten worden en dat dat als dusdanig aangetoond moet kunnen worden.

Vanaf schooljaar 2022-2023 start de uitfasering van het stelsel van leren en werken. Hiermee zal het leertijd-aanbod stelselmatig verdwijnen. Wel zal het aanbod aan duaal leren tezelfdertijd groeien. Door deze beweging zal het aandeel van leerlingen in de leertijd kleiner worden; dit zorgt er mogelijk voor dat het onderwijs in de leertijd in het gedrang komt als de middelen die daar gegenereerd worden afnemen. Om hieraan tegemoet te komen, laten we toe dat Syntra vzw's de middelen gegenereerd door duale opleidingen vanaf 2023-2024 ook kunnen inzetten voor de leertijd. Dit kan enkel toegepast worden als alle beschikbare middelen voor Leertijd, als vermeld in hoofdstuk 6 van het besluit van de Vlaams Regering, zijn uitgeput. De Syntra vzw's moeten kunnen aantonen welke middelen duaal leren worden aangewend in de leertijd.

De overheveling van middelen mag niet ten koste gaan van de kwaliteit van de duale opleidingen. De Syntra vzw's dienen de kwaliteit van deze opleidingen te waarborgen, zoals ook kan nagegaan worden in het gezamenlijk kwaliteitstoezicht door de Onderwijsinspectie en de Vlaamse Sociale Inspectie.

Artikel 11. De verwijzing naar Syntra Vlaanderen is zonder voorwerp gelet op de opheffing van dit agentschap. Het departement Werk en Sociale Economie neemt de bevoegdheid in het kader van duaal leren over van Syntra Vlaanderen. Er dient in dat kader steeds naar het departement Werk en Sociale Economie te worden verwezen.

Artikel 12. In dit artikel voorzien we een bijkomende invulling van de aanlooffase. Oorspronkelijk konden de competenties uit een aanloopstructuuronderdeel enkel rechtsreeks afgeleid zijn uit één specifiek standaardtraject van een duale opleiding. Door deze werkwijze garanderen we dat een leerling na afloop van het aanloopstructuuronderdeel eenvoudig kan overstappen naar de duale opleiding omdat de aangeleerde competenties al relevant zijn in het kader van de duale opleiding.

In het nieuwe artikel voorzien we naast bovenstaande invulling nog een bijkomende invulling in die zin dat de competenties van een aanloopstructuuronderdeel ook kunnen afgeleid zijn uit een studiedomein, of een afgebakend geheel binnen een studiedomein. Bij deze invulling is het aanloopstructuuronderdeel minder determinerend naar één duale opleiding, maar kunnen competenties geselecteerd worden die breder gaan en voorbereiden op opleidingen in het studiedomein. Op deze manier kan er in deze invulling van de aanlooffase meer oriënterend gewerkt worden met leerlingen. Deze bijkomende invulling van de aanlooffase is enkel mogelijk op niveau van de tweede graad.

Artikel 13. Met dit artikel verduidelijken we de programmatieprocedure voor aanloopstructuuronderdelen, onder meer door expliciet de verwijzing naar de twee invullingen van de aanlooffase op te nemen. Het principe blijft hetzelfde: een goedkeuring tot programmatie van een duaal standaardtraject betekent meteen ook de goedkeuring om de aanloopstructuuronderdelen (in de twee invullingen) die aan dat duale structuuronderdeel gekoppeld kunnen worden, te mogen aanbieden. De toelating om een aanloopstructuuronderdeel afgeleid uit een studiedomein, of een afgebakend geheel binnen een studiedomein, aan te mogen bieden, opent andersom geen rechten om andere duale structuuronderdelen uit het studiedomein (of het afgebakend geheel binnen het studiedomein) te mogen

inrichten, buiten die duale structuuronderdelen waarvoor de aanbieder reeds de expliciete toelating heeft.

Artikel 14. Leerlingen die inschrijven in een aanloopfase, worden gescreend op arbeidsmarktbereidheid, i.e. op zijn minst de bereidheid vertonen om naar een arbeidsmarktgerichte studierichting via duaal leren te willen gaan. Deze bereidheid wordt nagegaan in een screeningsperiode. In voorliggend artikel worden twee wijzigingen gedaan aan de screening bij aanvang van de aanloopfase.

Ten eerste, wijst overleg met CDO's uit dat er tijd nodig is om deze screening kwalitatief te kunnen doen. Om hier rekening mee te houden, verlengen we de 14 dagen die al waren opgenomen tot 25 dagen vanaf de eerste lesbijwoning. Dit moet voldoende tijd bieden aan alle aanbieders van de aanloopfase om een kwalitatieve screening te doen.

Ten tweede doen we een aanpassing voor leerlingen waarvan de screening aantoont dat ze niet klaar zijn om een aanloopstructuuronderdeel aan te vatten. Zij kunnen terug inschrijven in de school waar ze ervoor waren ingeschreven, waarbij het schoolbestuur zich niet kan beroepen op capaciteitsoverwegingen. Het schoolbestuur mag de inschrijving niet weigeren.

Artikel 15. In dit artikel doen we een aanpassing van de mogelijke studiebekrachtiging in de aanloopfase. De aanloopfase is van bij oorsprong opgevat als een voorbereidend traject om een leerling op eigen tempo voor te bereiden op een instap in een duale opleiding, of eventueel een andere vervolgopleiding. Tijdens dit traject kan er gewerkt worden aan arbeidsgerichte, loopbaangerichte en/of vaktechnische competenties. In het aanloopstructuuronderdeel worden de vaktechnische competenties opgesomd waaraan gewerkt kan worden in aanloopfase. Deze opsomming van vaktechnische competenties is afgeleid uit het standaardtraject van een duale opleiding (cfr. punt 1° in artikel 12 van dit decreet), of een aantal duale opleidingen (cfr. punt 2° in artikel 12 van dit decreet).

Deze conceptualisering van de aanloopfase werkt ook door in de certificering die er mogelijk is. Aangezien er enkel een selectie van competenties kan worden aangeboden uit het(de) bovenliggende traject(en), kan er niet dezelfde studiebekrachtiging worden uitgereikt als in een bovenliggend duaal traject. Het gevolg hiervan is dat er in de aanloopfase vooral een bewijs van competenties uitgereikt kan worden, en slechts in sommige gevallen een bewijs van beroeps- of deelkwalificatie (als de selectie van competenties een volledige beroeps of deelkwalificatie omvat).

In diverse adviezen werd aangegeven dat een overstap naar een duaal traject niet voor elke leerling realistisch is. In het voorliggende artikel wordt daarom de mogelijkheid tot een kwalificerend traject op maat geïntroduceerd; als gedurende het traject in een aanloopfase blijkt dat een overstap naar duaal leren niet mogelijk is (veelal omdat de leerling nog niet klaar is om te leren op een werkplek), kan de klassenraad beslissen om voor die leerling de competenties uit het standaardtraject van het bovenliggende duale traject na te streven. Op basis van de competentieverwerving van de leerling kan dan de studiebekrachtiging uit dat standaardtraject uitgereikt worden. Een aantal bemerkingsen hierbij zijn van belang:

- Ten eerste is dit enkel mogelijk voor aanloopstructuuronderdelen op niveau van de tweede graad;
- Ten tweede is dit enkel mogelijk voor aanloopstructuuronderdelen rechtstreeks afgeleid uit een duale opleiding (cfr. punt 1° in artikel 12 van dit decreet). Het gaat dus om competenties uit het standaardtraject van de duale opleiding 2° graad, waarin het aanloopstructuuronderdeel is opgenomen;

- Ten derde, doet de introductie van het kwalificerend traject op maat geen afbreuk aan het concept van de aanloopfase als een voorbereidend traject.
- Tot slot moet de school de noodzaak aan een kwalificerend traject op maat kunnen aantonen ten aanzien van de Onderwijsinspectie in geval van een doorlichting.

De specifieke structuur van duaal leren en de aanloopfase met afzonderlijke groepsnummers, laat toe om een grondige monitoring te doen van de aanloopfase, en certificering die daar wordt toegekend. De onderwijsadministratie zal deze monitoring uitvoeren.

Artikel 16. De de wijziging van de berekeningswijze van het werkingsbudget voor centra voor deeltijds onderwijs en Syntra vzw's die we doorvoeren in artikel 9, trekken we ook door naar de aanloopstructuuronderdelen.

Artikel 17 en 18. Bij de uitwerking van het decreet duaal leren in het buitengewoon secundair onderwijs werd bepaald dat scholen voor buitengewoon secundair onderwijs bij een programmatie van een duaal structuuronderdeel dienen aan te tonen dat ze reeds over expertise beschikken door middel van een nauw verwante opleiding in hun aanbod. Zulke bepaling bracht echter een ongewenst neveneffect met zich mee. Het huidige niet-duale aanbod binnen het buitengewoon secundair onderwijs is immers beperkter dan het duale aanbod, waardoor er voor verschillende duale opleidingen geen niet-duale tegenhanger is. Het gevolg is dat deze duale opleidingen niet kunnen worden geprogrammeerd. Om ervoor te zorgen dat alle duale opleidingen uit het buitengewoon secundair onderwijs wel degelijk geprogrammeerd kunnen worden, wordt met deze artikels de bepaling van het verwantschap geschrapt. Op deze manier krijgen scholen voor buitengewoon secundair onderwijs ook meer vrijheid om een heroriëntering van hun aanbod naar duaal leren te doen.

Hoofdstuk 4. Wijzigingen aan het decreet tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleidingen (decreet OAO)

Artikel 19. Conform artikel 4 van het decreet van 10 juni 2016 tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleidingen kunnen overeenkomsten tot uitvoering van een alternerende opleiding enkel worden gesloten door

1° een regelmatige leerling;

2° een onderneming die erkend is conform art. 7 van het decreet alternerende opleidingen;

3° een opleidingsverstrekker (in het decreet alternerende opleidingen gedefinieerd als een onderwijs- of opleidingsinstelling erkend door de Vlaamse Gemeenschap).

In het kader van interregionale en internationale mobiliteit wordt op dit moment in het decreet al mogelijk gemaakt dat een Vlaamse opleidingsverstrekker voor de leerlingen die een alternerende opleiding volgen, samenwerkt met een onderneming gevestigd buiten de Vlaamse Gemeenschap. Wanneer in dit kader operationele afspraken worden gemaakt, wordt er gemikt op wederzijdse mobiliteit. Dat impliceert dat bv. een opleidingsverstrekker erkend door de Franse Gemeenschap voor zijn leerlingen in alternerende opleiding evenzeer kan samenwerken met ondernemingen gevestigd in de Vlaamse Gemeenschap. Wanneer we de logica van het decreet volgen wordt de onderneming erkend volgens de regelgeving in Vlaanderen en wordt er gebruik gemaakt van de overeenkomsten zoals deze in dit kader binnen de Vlaamse Gemeenschap werden voorzien.

Met dit artikel wijzigen we artikel 4 uit het decreet OAO zodat bepaalde overeenkomsten tot uitvoering van de alternerende opleiding ook gesloten kunnen worden tussen een Vlaamse onderneming en een school erkend door bv. de Franse Gemeenschap, voor een leerling uit de Franstalige Gemeenschap. Op deze manier

kunnen leerlingen uit andere landen of gemeenschappen ook een invulling hebben met een overeenkomst in Vlaanderen. Voor deze leerling zal het studieprogramma uit het andere land of de andere gemeenschap gevolgd worden, wat uiteindelijk kan resulteren in studiebekrachtiging uit dat land of die gemeenschap.

Het Departement Werk en Sociale Economie oordeelt over de gelijkwaardigheid van een opleidingssysteem buiten de Vlaamse Gemeenschap en kan een samenwerkingsovereenkomst sluiten met de aldaar bevoegde instantie.

Artikel 20. In het advies 68.119/1 van 3 november 2020 van de Raad van State over het ontwerp van besluit van de Vlaamse regering houdende uitvoering van het decreet van 10 juni 2016 tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleidingen werd gesteld dat het decreet van 10 juni 2016 tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleidingen niet uitdrukkelijk voorziet in de mogelijkheid tot vrijstelling van de verplichting om een mentoropleiding te volgen. Dit is nochtans steeds de ratio legis geweest van de betrokken decretale bepaling. Maar om aan deze bezorgdheid tegemoet te komen wordt deze mogelijkheid nu expliciet in artikel 7, § 1, eerste lid, 1°, c, van het decreet opgenomen. Op basis van artikel 7, §1, derde lid van het decreet, dat een delegatie aan de Vlaamse Regering bevat om dit verder te regelen, wordt in het uitvoeringsbesluit verder bepaald dat het sectoraal partnerschap (of het Vlaams Partnerschap duaal leren in sectoren zonder sectoraal partnerschap) beslist over de vrijstellingen.

Artikel 21. Leerlingen in een alternerende opleiding (dual learning of learning and working) volgen sinds 1 september 2019 de schoolvakantieregeling (conform artikel 19 van het decreet van 10 juni 2016 tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleidingen). Onder bepaalde voorwaarden kan daarvan worden afgeweken. In dat geval moeten de opleidingsdagen in een schoolvakantie worden gecompenseerd tijdens de lesweken op dagen dat de leerling zou worden opgeleid in de onderneming.

De schoolvakanties zijn onbetaald. De leerlingen verbonden door een overeenkomst van alternerende opleiding bouwen ook betaalde vakantiedagen op en moeten die opnemen tijdens de schoolvakanties zodat hun vakantiedagen beperkt blijven tot de schoolvakantiedagen.

Sommige ondernemingen maken gebruik van een collectieve sluiting wegens jaarlijkse vakantie. Meestal is dit tijdens een schoolvakantie maar een collectieve sluiting kan zich ook voordoen tijdens de lesweken. In dat laatste geval kan de leerling niet worden opgeleid in de onderneming maar kan hij ook geen betaalde vakantiedagen opnemen.

De wijziging van dit artikel zorgt ervoor dat de leerling in dat geval toch betaalde vakantiedagen kan opnemen, echter enkel na uitputting van de eventuele recuperatiedagen waar hij nog recht op heeft. Als de leerling onvoldoende opgebouwde betaalde vakantiedagen heeft om alle dagen van de collectieve sluiting te overbruggen kan voor deze of de resterende dagen tijdelijke werkloosheid wegens collectieve sluiting worden aangevraagd.

Artikel 22. Het decreet van 10 juni 2016 tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleidingen bepaalt dat de onderneming een leervergoeding moet betalen zowel voor de opleiding in de onderneming als voor het volgen van de lessen en de activiteiten die gelijkgesteld zijn met lessen. De praktijk leert dat dit principe in bepaalde, specifieke gevallen niet realistisch is. Het gaat hier dan om tijdelijke gedeeltelijke schorsingen van de overeenkomst van alternerende opleiding waarbij de leerling wel de lessen kan volgen, maar niet kan worden opgeleid op de werkplek (bv. door lichamelijk letsel ten gevolge van een ongeval) of ervoor kiest niet te worden opgeleid op de werkplek (in geval van facultatief gedeelte van pre- of postnataal verlof). In veel gevallen gaat het hierbij om

situaties die verschillende weken tot maanden kunnen aanhouden. Om te vermijden dat de overeenkomst vroegtijdig wordt beëindigd of dat de onderneming zal afhaken als werkplek omdat het gedurende die periode een leervergoeding moet betalen voor de dagen bij de aanbieder, wordt in dit artikel de volgende wijziging doorgevoerd. De leervergoeding moet niet worden betaald voor het volgen van de lessen in de volgende gevallen:

1. tijdens het facultatief gedeelte van het pre- en postnataal verlof waarbij de leerling de lescomponent volgt, maar niet de werkplekcomponent;
2. bij profylactisch verlof tijdens de werkplekcomponent;
3. bij tijdelijk gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid waarbij de leerling niet geschikt wordt bevonden om opgeleid te worden tijdens de werkplekcomponent, maar wel tijdens de lescomponent en na uitputting van de eventuele gewaarborgde leervergoeding. Dit laatste zorgt ervoor dat zolang de onderneming een gewaarborgde leervergoeding verschuldigd is voor de werkplekcomponent, de lesdag wel moet worden vergoed.

In al deze gevallen kan de leerling, als aan de voorwaarden is voldaan, voor het luik werkplekcomponent terugvallen op een vervangingsinkomen. De leerling blijft ook verzekerd voor arbeidsongevallen op de lesplaats.

Artikels 23 en 24. Conform artikel 9 van het decreet van 10 juni 2016 tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleidingen is de overeenkomst van alternerende opleiding een voltijdse overeenkomst. Het voltijdse karakter vertaalt zich dan in het aantal uur dat aan het geheel van de overeenkomst dient te worden gegeven (lescomponent én werkplekcomponent) en wordt afgeleid van de cao van deze sector. Dit betekent in de realiteit dat overeenkomsten 38u kunnen omvatten, waarvan een groot deel op de werkplek. Deze bepaling geldt in principe ook voor de stageovereenkomst alternerende opleiding.

De stageovereenkomst alternerende opleiding wordt vooral gebruikt in duale opleidingen van het TSO. In deze opleidingen is er een kleiner aandeel werkplekcomponent waardoor de scholen moeten instaan voor een groter aandeel lescomponent, om te komen tot het totaal aantal uren zoals bepaald door de cao. Dit is voor deze scholen niet altijd haalbaar, noch wenselijk.

Met deze twee artikels wordt bepaald dat de stageovereenkomst alternerende opleiding niet langer beschouwd wordt als een voltijdse overeenkomst is (artikel 23). De stageovereenkomst moet gesloten worden voor minstens 28 uur per week en maximaal de gemiddelde wekelijkse voltijdse arbeidsduur van toepassing in de onderneming (artikel 24).

Hoofdstuk 5. Slotbepaling

Artikel 25. Alle artikels treden in werking op 1 september 2022.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en
Landbouw,

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS